

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 228

van **PETER VAN ROMPUY**

datum: 17 januari 2022

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Lerarentekort Vlaams-Brabant - Evolutie 2017-2022

Het lerarentekort is net zoals in Nederland ook hier een belangrijk en actueel politiek thema. De coronapandemie zorgt bovendien voor een extra (tijdelijke) uitval, wat het probleem enkel groter maakt. Ondanks de vele al genomen inspanningen is de vrees voor een blijvende stijging van niet ingevulde vacatures en een blijvende daling van het aantal beschikbare leerkrachten erg groot. Vlaanderen en zeker de provincie Vlaams-Brabant kent daarnaast ook een sterke demografische groei. In 2022 verwacht men alleen al in het basisonderwijs een toename van meer dan 60.000 leerlingen.

De Vlaamse Regering keurde eind 2021 een conceptnota goed met een pakket aan maatregelen om het lerarentekort tegen te gaan. We denken aan maatregelen zoals het aantrekken van zijinstromers door het meenemen van meer anciënniteit mogelijk te maken, het aantrekken van gepensioneerde leerkrachten door de combinatie van het pensioen en het geven van enkele uren les fiscaal interessant en mogelijk te maken, masters de mogelijkheid te geven om aangesteld en benoemd te worden in het basisonderwijs, het uitrollen van een interne vacaturebank binnen de scholengemeenschappen en dergelijke.

Om een concreet beeld te krijgen op de evolutie van het lerarentekort in Vlaams-Brabant door de tijd had ik graag een antwoord op onderstaande vragen.

1. Graag een maandelijks overzicht van het aantal openstaande vacatures en het aantal potentiële kandidaten voor deze vacatures voor leerkrachten lager en kleuteronderwijs voor de schooljaren 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 (tot op heden). Gelieve hierbij een opdeling te maken per arrondissement, geslacht en onderwijsniveau.
2. Hoeveel student-leerkrachten lager en kleuteronderwijs studeerden af in de schooljaren 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 in Vlaams-Brabant? Gelieve hierbij een opdeling te maken per arrondissement, geslacht en onderwijsniveau.
3. Wat is de evolutie van de verhouding tussen het aantal kandidaten per vacature (spanningsindicator) doorheen deze jaren?
4. Hoe analyseert de minister de evolutie van deze cijfers? Wat zijn daarvoor mogelijke verklaringen?
5. Hoe analyseert de minister de cijfers in vergelijking met de cijfers in de andere Vlaamse provincies?

6. Graag een maandelijks overzicht van het aantal openstaande vacatures en het aantal potentiële kandidaten voor de vacatures voor leerkrachten secundair onderwijs voor de schooljaren 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 (tot op heden). Gelieve hierbij een opdeling te maken per arrondissement, geslacht en onderwijsniveau.
7. Hoeveel student-leerkrachten secundair onderwijs studeerden af in de schooljaren 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 in Vlaams-Brabant? Gelieve hierbij een opdeling te maken per arrondissement, geslacht en onderwijsniveau.
8. Wat is de evolutie van de verhouding tussen het aantal kandidaten per vacature (spanningsindicator) doorheen deze jaren?
9. Hoe analyseert de minister de evolutie van deze cijfers? Wat zijn daarvoor mogelijke verklaringen?
10. Hoe analyseert de minister de cijfers in vergelijking met de cijfers in de andere Vlaamse provincies?
11. Graag een maandelijks overzicht van het aantal openstaande vacatures voor directiefuncties binnen het lager, kleuter-, en secundair onderwijs voor de schooljaren 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 (tot op heden). Gelieve hierbij een opdeling te maken per arrondissement, geslacht en onderwijsniveau
12. Wat is de evolutie van de verhouding tussen het aantal kandidaten per vacature (spanningsindicator) doorheen deze jaren?
13. Hoe analyseert de minister de evolutie van deze cijfers? Wat zijn daarvoor mogelijke verklaringen?
14. Hoe analyseert de minister de cijfers in vergelijking met de cijfers in de andere Vlaamse provincies?

[1] <https://www.agodi.be/publicaties-arbeidsmarkt-in-het-onderwijs>

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (228), Ben Weyts (259).

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 228 van 17 januari 2022

van **PETER VAN ROMPUY**

Inleidende opmerking:

Zoals ook al op eerdere parlementaire vragen (o.a. SV 48 van 08 /10/2021 en SV 104, 25/10/2021) werd aangegeven, zijn de gegevens over tewerkstelling in het Vlaamse onderwijs en de gegevens van studenten en afgestudeerden in het Vlaamse hoger onderwijs niet standaard aan elkaar gekoppeld. Beide databanken hebben elk een andere finaliteit en zijn eigendom van verschillende entiteiten. Elke koppeling tussen gegevens uit beide databanken moet conform de GDPR gebeuren en hiervoor dienen aparte protocollen met een duidelijke finaliteit te worden opgemaakt

1. In bijlage 1 vindt u een overzicht van het aantal openstaande vacatures voor leerkracht kleuter- of lager onderwijs. In bijlage 2 vindt u een overzicht van het aantal werkzoekenden zonder werk met beroepsaspiratie leerkracht kleuter- of lager onderwijs.
2. Ik verwijs naar de schriftelijke vraag nr. 48 (08/10/2021) waarin ik inzicht geef in de uitstroom uit de lerarenopleiding.
3. In bijlage 3 vindt u een overzicht van de evolutie van de spanningsindicator voor leerkracht kleuter- of lager onderwijs. Deze spanningsindicator zoals ze hier wordt weergegeven, is berekend op basis van het gemiddeld aantal 'werkzoekenden zonder werk in bemiddeling' van de laatste 12 maanden af te zetten ten opzichte van het gemiddeld aantal openstaande vacatures (NECzU rechtstreeks aan VDAB gemeld) van de laatste 12 maanden.
4. De evolutie van de spanningsindicator toont aan dat de krapte op de arbeidsmarkt voor het beroep van leerkracht kleuter- of lager onderwijs toegenomen is de laatste jaren. Leerkracht lager onderwijs is ook als knelpuntberoep op de VDAB-knelpuntberoepenlijst opgenomen.

Het lerarentekort is een complex probleem met meerdere oorzaken waarbij er zal moeten ingezet worden op meerdere oplossingen. Een aantal factoren die het tekort aan leerkrachten versterken zijn bijvoorbeeld de vaak moeizame carrièrestart voor jongeren, de vroegtijdige uitval van startende leerkrachten, de daling in het aantal studenten in de lerarenopleidingen, ...

Om het lerarentekort tegen te gaan, onderneemt VDAB ook verschillende acties. Zo erkent VDAB verschillende (types) lerarenopleidingen in alle provincies. Zo creëerde VDAB een divers opleidingsaanbod dat aansluit op de knelpunten en de verschillende profielen van de cursisten. Daarnaast worden bijvoorbeeld ook beeldvormingscampagnes opgezet om meer werkzoekenden te overtuigen de stap naar het onderwijs te zetten. Vanuit het beleidsdomein onderwijs werd deze legislatuur al ingezet op de validering van anciënniteit voor nieuwe zij-instromers, werkzekerheid voor jonge leerkrachten en een betere aanvangsbegeleiding.

5. De huidige spanningsindicator is 1.01 voor de provincie Vlaams-Brabant. Er is wel een aanzienlijk verschil tussen het arrondissement Halle-Vilvoorde (0.64) en het arrondissement Leuven (2.29). Maar in beide arrondissementen is de dalende trend van de spanningsindicator duidelijk merkbaar en kunnen we dus spreken van een toenemend tekort.
In de andere provincies is dezelfde dalende trend zichtbaar. De algemene spanningsindicator voor Vlaanderen voor het beroep van leerkracht kleuter- of lager onderwijs is 1.13. In Oost-Vlaanderen is het tekort het grootst met een spanningsindicator van 0.78. In Limburg bedraagt de spanningsindicator 16.17. Maar ook hier is de trend van de spanningsindicator dalend.
Waar de tekorten zich de voorbije jaren vooral in de grootsteden Antwerpen, Gent en Brussel voordeden, zien we nu toch een grotere veralgemening en uitbreiding van de tekorten naar de andere regio's in Vlaanderen.
Opmerking: VDAB beschikt op dit moment niet over afzonderlijke cijfers voor het beroep van leerkracht kleuteronderwijs en leerkracht lager onderwijs.
6. In bijlage 1 vindt u een overzicht van het aantal openstaande vacatures voor leerkracht secundair onderwijs. In bijlage 2 vindt u een overzicht van het aantal werkzoekenden zonder werk met beroepsaspiratie leerkracht secundair onderwijs.
Zoals ook al op eerdere parlementaire vragen (o.a. SV 48 van 08 /10/2021 en SV 104, 25/10/2021) werd aangegeven, zijn de gegevens over tewerkstelling in het Vlaamse onderwijs en de gegevens van studenten en afgestudeerden in het Vlaamse hoger onderwijs niet standaard aan elkaar gekoppeld. Beide databanken hebben elk een andere finaliteit en zijn eigendom van verschillende entiteiten. Elke koppeling tussen gegevens uit beide databanken moet conform de GDPR gebeuren en hiervoor dienen aparte protocollen met een duidelijke finaliteit te worden opgemaakt.
7. Zie vraag 2.
8. In bijlage 3 vindt u een overzicht van de evolutie van de spanningsindicator voor leerkracht secundair onderwijs.
Deze spanningsindicator zoals ze hier wordt weergegeven, is berekend op basis van het gemiddeld aantal 'werkzoekenden zonder werk in bemiddeling' van de laatste 12 maanden af te zetten ten opzichte van het gemiddeld aantal openstaande vacatures (NECzU rechtstreeks aan VDAB gemeld) van de laatste 12 maanden.
9. Net zoals bij leerkracht kleuter- of lager onderwijs is er een toenemend tekort aan leerkrachten secundair onderwijs vast te stellen. Zoals aangehaald in het antwoord op vraag 4 is dit een complex probleem met meerdere oorzaken. Zeker voor een aantal knelpuntvakken is er een groot tekort, denk aan de vakken Nederlands, Frans, wiskunde, de technische vakken, ... Leerkracht secundair onderwijs wordt dan ook als een knelpuntberoep opgenomen op de VDAB-knelpuntberoepenlijst.

Om dit tekort tegen te gaan, onderneemt VDAB ook verschillende acties. Zo erkent VDAB verschillende lerarenopleidingen in alle provincies. Specifiek voor leerkracht secundair onderwijs erkent VDAB zowel de educatieve graduaatsopleiding, de educatieve bachelor (en verkorte trajecten van deze educatieve bachelor) en de verkorte educatieve master. En dit in alle provincies. Vanzelfsprekend blijft VDAB ook inzetten op de bemiddeling van werkzoekende leerkrachten op openstaande vacatures en neemt VDAB ook nieuwe initiatieven om die bemiddeling te bevorderen, zoals bv. De leraarskamer. Dit is een vernieuwend, digitaal concept waarbij werkzoekenden en schooldirecties samen worden gebracht, er ruimte is voor netwerking, workshops, coaching, ... met als doel de werkzoekende te versterken en de matching tussen vacature en werkzoekenden te bevorderen.
10. De huidige spanningsindicator voor leerkracht secundair onderwijs in Vlaams-Brabant is 1.52. Voor het arrondissement Halle-Vilvoorde gaat het om een spanningsindicator

van 0.96, voor het arrondissement Leuven is dit 2.82. De krapte neemt duidelijk toe. In december 2017 was de spanningsindicator voor Vlaams-Brabant nog 6.57. Over alle provincies heen is de spanningsindicator 1.66. De situatie in Vlaams-Brabant is dan ook vergelijkbaar met West-Vlaanderen (1.52), Oost-Vlaanderen (1.55) en Antwerpen (1.71). Enkel in Limburg ligt de spanningsindicator iets hoger (3.73). Net zoals voor leerkracht kleuter- of lager onderwijs zien we dat er een verschuiving is van een grootstedelijk tekort naar een tekort dat voelbaar is in alle provincies en arrondissementen in Vlaanderen, zeker voor de knelpuntvakken.

11. In bijlage 1 vindt u een overzicht van het aantal openstaande vacatures voor leidinggevende in een onderwijsinstelling. In deze cijfers wordt geen onderscheid gemaakt naar het onderwijsniveau of geslacht.
12. In bijlage 3 vindt u een overzicht van de evolutie van de spanningsindicator voor leidinggevende in de onderwijsinstelling.
Deze spanningsindicator zoals ze hier wordt weergegeven, is berekend op basis van het gemiddeld aantal 'werkzoekenden zonder werk in bemiddeling' van de laatste 12 maanden af te zetten ten opzichte van het gemiddeld aantal openstaande vacatures (NECzU rechtstreeks aan VDAB gemeld) van de laatste 12 maanden.
Zoals ook al op eerdere parlementaire vragen (o.a. SV 48 van 08 /10/2021 en SV 104, 25/10/2021) werd aangegeven, zijn de gegevens over tewerkstelling in het Vlaamse onderwijs en de gegevens van studenten en afgestudeerden in het Vlaamse hoger onderwijs niet standaard aan elkaar gekoppeld. Beide databanken hebben elk een andere finaliteit en zijn eigendom van verschillende entiteiten. Elke koppeling tussen gegevens uit beide databanken moet conform de GDPR gebeuren en hiervoor dienen aparte protocollen met een duidelijke finaliteit te worden opgemaakt.
13. In 2021 is leidinggevende in een onderwijsinstelling een knelpuntberoep geworden omwille van specifieke arbeidsomstandigheden. Redenen die vaak worden aangehaald als belemmeringen voor kandidaten om een job als directeur op te nemen zijn de toenemende complexiteit in de job, de brede range aan taken en verantwoordelijkheden (bv. HR, financieel beleid, pedagogisch project van de school, contacten met ouders, ...), een te kleine loonspanning tussen het beroep van leerkracht en directeur, ... In sommige gevallen kunnen ook de aanstellingsvoorwaarden (bv. het hebben van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs om in aanmerking te komen voor een vaste benoeming en dito verloning) beperkend werken.

VDAB geeft, op basis van eigen bevindingen en contacten met de onderwijssector, dan ook graag een aantal beleidsaanbevelingen mee. Bv. het uitbouwen van beleidsondersteuning (zeker in het basisonderwijs) om de workload van een directeur beheersbaar te houden. Daarnaast kan ook het werken met thematische directeurs meer kandidaten aantrekken die dan op hun sterktes kunnen worden ingezet. Deze beleidsaanbevelingen formuleert VDAB in eigen naam, zonder voorgaande aftoetsen met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Vanuit het beleidsdomein onderwijs wordt ingezet op meelooptrajecten voor kandidaat-directeurs. Zo krijgen potentieel geïnteresseerden voeling met de concrete jobverwachtingen.

14. De spanningsindicator voor leidinggevende in de onderwijsinstelling in Vlaams-Brabant is 2. In tegenstelling met de indicatoren voor leerkrachten is de spanningsindicator voor leidinggevende in de onderwijsinstelling hoger in het arrondissement Halle-Vilvoorde (2.96) dan in het arrondissement Leuven (1.4).
De algemene Vlaamse spanningsindicator voor dit beroep is 1.68. In Antwerpen is dit het laagst (1.31) en in Limburg het hoogst (3.02).
De dalende trend in de spanningsindicator die we vaststellen bij de lerarenberoepen is ook voor dit beroep duidelijk merkbaar in alle provincies.

BIJLAGEN

1. [Aantal openstaande vacatures](#)
2. [Aantal werkzoekenden zonder werk](#)
3. [Overzicht spanningsindicator](#)